EXTRA NUMMER
VAN HET
SAMARANGSCH ADVERTENTIE-BLAD,
Dingsdag 23 November 1858.

LANDMAIL BERIGTEN,

loopende tot 8 *October* 1858.

ALGEMEEN OVERZIGT.

— Het staatkundig nieuws is en blijft buitengewoon schraal. Keizer Napoleon is in de afgeloopen week uit Biarritz te Parijs teruggekomen en na eerst eene zitting van den ministerraad gepresideerd en eene wapenschouwing over het garnizoen van Parijs gehouden te hebben, naar het kamp van Châlons vertrokken. Inmiddels heeft prins Napoleon bij den keizer van Rusland een bezoek afgelegd en is den 5den dezer uit Warschau te Parijs teruggekeerd. Nopens het doel van die reis, zijn veel geruchten in omloop, het een al onwaarschijnlijker dan het andere. In het voorbijgaan zij hier nog gezegd, dat de czaar te Warschau eene groote wapenschouwing heeft gehouden en dat ook de prins van Pruissen hem daar een bezoek gebragt heeft.

In Engeland wordt de wijziging in het stelsel van verkiezingen druk besproken. De gewezen lord mayor van Londen, de heer Salomons, een Israëliet heeft zich dezer dagen tot kandidaat gesteld voor zekeren heer Townsend, die van lid van het parlement lid van het tooneel is geworden. Deze heer Salomons wil Engeland met een kiesstelsel als dat van België begiftigen.

De bepalingen van het Chinesche tractaat hebben bij de handelswereld en de journalistiek in Engeland een onverdeelden bijval gevonden, en men is daarvoor erkentelijk, niet aan het tegenwoordige ministerie, dat den oorlog met China afkeurde, toen het nog op de banken der oppositie in het Parlement zat, maar aan de politiek van lord Palmerston en diens gevolmagtigde, lord Elgin, die in zoo korten tijd en met betrekkelijk zoo geringe kosten zulke buitengewone uitkomsten hebben verkregen. De schadevergoeding, ten bedrage van 1,200,000 pd. St., zal overigens niet, gelijk tot nu toe werd opgegeven, uit de ontvangsten der tolkantoren te Canton gevonden worden, maar in eens door de betrokken authoriteiten, voor dat de bezettings-troepen Canton verlaten, betaald worden.

De Pruissische kamers zullen tegen den 19den October worden bijeengeroepen. In den toestand des konings wordt nog geen verbetering opgemerkt, en Z. M. zal wel nooit weer kunnen regeren. De Engelsche dagbladen beginnen zich nu met de kwestie van het regentschap onledig te houden. De *Times* o. a. betoogt de noodzakelijkheid van een regentschap, daarbij tevens den wensch te kennen gevende, dat aan de natie wat meer deel zal gegeven worden aan de regering des lands. De *Times* voegt daarbij eenige ophelderingen betreffende de hinderpalen, die de vestiging van een regentschap alsnog belemmeren, en die uitgaan van eenige leiders der feodale partij, die door onderscheidene leden der koninklijke familie, inzonderheid door de koningin ondersteund worden. Het ministerie is verdeeld, doch de chef van het kabinet, de heer von Manteuffel, helt naar de zijde van den prins van Pruissen over. Het is dan ook aan dien minister, dat het besluit wordt toegeschreven, volgens 't welk de dagbladen de zaak van het regentschap zullen mogen bespreken.

Met deze bijzonderheden komt in vele opzigten overeen, wat de *Nordd Ztg.* omtrent deze aangelegenheid mededeelt, en 'twelk hierop neerkomt: daar de koningin eene voortduring van het provisorium wenschte, had de prins van Pruissen den heer von Manteuffel opgedragen over een middenweg te onderhandelen, waardoor de voorstanders van het regentschap en die van het provisiorium zouden kunnen bevredigd worden. De heer von Manteuffel voldeed aan dien last, doch de poging mislukte en de *Voss. Ztg.* en *Nat. Ztg.*, die het waagden met hun gevoelen over den stand van zaken voor den dag te komen, waren de eerste slagtoffers dier schermutselingen. Dat de in beslag genomen nommer die bladen later teruggegeven zijn en in het algemeen aan de drukpers het bespreken van dit vraagstuk is toegestaan, pleit voor de meening, dat de partij van het regentschap de zegepraal behaald heeft.

Het Zweedsche ministerie heeft eene kleine wijziging ondergaan. De minister van oorlog, graaf Gyldenstolpe, is tot opperbevelhebber van het leger benoemd, terwijl de kolonel Bjoernstjerna met de portefeuille van oorlog is belast.

De overeenkomst betreffende de reorganisatie der Donau-Vorstendommen is thans in haar geheel bekend geworden. Daaruit blijkt o. a. dat de Vorstendommen Moldavie en Wallachije voortaan, onder de benaming van Vereenigde Vorstendommen van Moldavie en Wallachije onder de suzereiniteit van den sultan en tevens onder de collective guarantie der mogendheden, in het genot blijven van hunne tegenwoordige regten en immuniteiten. De openbare magt wordt in elk der beide Vorstendommen toevertrouwd aan eene verkiesbare vergadering, die handelt in overeenstemming met eene centrale commissie voor de beide Vorstendommen. De hospodar wordt belast met de uitvoerende magt. De wetgevende magt wordt collectief uitgeoefend door den hospodar, de vergadering van afgevaardigden en de centrale commissie. Beide Vorstend. betalen aan den leenheer schatting van 1,500,000 piasters voor Moldavie en 2,500,000 voor Wallachije. Van belang is de bepaling, dat de hospodars, in geval op klagten wegens schending van de regten en privilegien der Vorstendommen, door den leenheer geen acht wordt gegeven, de tusschenkomst van de vertegenwoordigers der mogendheden te Konstantinopel zullen inroepen. De hospodar wordt door de vertegenwoordiging voor zijn leven gekozen. Om tot hospodar verkiesbaar te zijn, zal men den ouderdom van 35 jaar moeten bereikt hebben en zoon zijn van een in Moldavie of Wallachije geboren vader, in het bezit zijn van een inkomen van 3000 ducaten uit vaste goederen; ook moet hij gedurende tien jaren eene openbare betrekking bekleed hebben of lid van een der beide bovengenoemde vergaderingen geweest zijn. Hij regeert met hulp van door hem benoemde ministers. Hij sanctionneert en promulgeert de wetten en kan zijne sanctie daaraan weigeren. Hij heeft het regt van gratie, ontwerpt de budgetten en onderwerpt die aan het oordeel der volksvergadering. Iedere handeling van den hospodar moet door de competente ministers gecontrasigneerd worden. Deze zijn verantwoordelijk voor de verkrachting der wetten, inzonderheid voor verspilling van 's lands gelden. De vergadering van afgevaardigden wordt voor 7 jaar benoemd. Zij wordt jaarlijks door den hospodar in de eerste week van December bijeengeroepen, om gedurende 3 maanden zitting te houden. Van deze zittingen wordt, onder toezigt van den president, een kort verslag in het officiele dagblad openbaar gemaakt. Geen belastingen zullen kunnen geheven worden, zonder toestemming van deze vergadering. De centrale commissie zal zitting houden te Fockschani en zal uit 16 leden bestaan, 8 Moldaviers en 8 Wallachijers. Zij is permanent. Zij heeft het toezigt over de constitutive bepalingen der nieuwe organisatie en kan de hospodars de noodige hervormingen aanbevelen. Er zal een opperste hof van justitie en cassatie voor beide vorstendommen te Fockschani gevestigd worden, waarvan de leden inafzetbaar zijn. Alle Moldaviers en Wallachijers zijn gelijk voor de wet. De individueele vrijheid is gewaarborgd. Alle Christelijke geloofsbelijdenissen genieten dezelfde staatkundige voorregten. Het genot van deze regten kan ook door wettelijke bepalingen tot andere eerediensten uitgestrekt worden. Alle privilegien en monopolien, die tot dusverre in het bezit waren van zekere klassen, zijn afgeschaft.

Deze zijn eenige der voornaamste bepalingen van dit uitgebreid document, dat uit 50 artikelen bestaat en waarbij nog gevoegd zijn bepalingen betreffende de zamenstelling der volksvertegenwoordiging, de wijze van verkiezingen, enz.

Den 2den dezer heeft de uitwisseling der ratificatien plaats gehad.

De *Gaceta* van Madrid behelsde dezer dagen eene circulaire van den minister van binnenl. zaken aan de gouverneurs van de provincien, ten einde aan deze voor te schrijven, welke gedragslijn zij bij den ophanden strijd over de verkiezingen hebben te volgen, terwijl deze hooge ambtenaren daarin tevens met de staatkundige zienswijze der regering bekend gemaakt worden. Men kan deze circulaire dus als eene soort van programma van de regering beschouwen. Uit die circulaire blijkt: het kabinet regeert volgens de bestaande constitutie, waarin hoegenaamd geen verandering zal gebragt worden; verkoop van de gemeentegoederen en later van de geestelijke, doch dit laatste alleen in overeenstemming met den paus; aanbieding van wetten tot uitbreiding en bevestiging der administrative onafhankelijkheid van de provincien en gemeenten en eindelijk wijziging van de wet op de drukpers en herstelling van de jury. Bij de verkiezingen zal de meest mogelijke vrijheid gelaten en geen persoon of partij uitgesloten worden. Intusschen worden de gouverneurs aangemaand, om in de kiesvergaderingen, op eene wettige wijze, van den invloed gebruik te maken, welke hunne positie hun geeft, ten einde de vijanden der regering bij de discussien het woord niet alleen hebben.

De verschillende partijen in Spanje bereiden zich ernstig op de aanstaande verkiezingen voor. In de hoofdstad heeft de liberale partij reeds hare kandidaten gekozen.

Bijzondere berigten uit Rome, van het midden dezer maand, melden, dat er steeds eene bedenkelijke spanning heerscht tusschen de troepen van het Fransche bezettingsleger en de Pauselijke soldaten, die van tijd tot tijd oorzaak is van bloedige gevechten. Het schijnt, dat men van beide kanten zich steeds even gereed betoont, om aanleiding te geven tot dergelijke bedenkelijke ontmoetingen, en dat de opgewondenheid der Roomsche soldaten, ten aanzien der vreemde, van de zijde der menigte op verschillende wijzen worden aangevuurd, zoodanig dat er inderdaad ernstige maatregelen worden gevorderd, om de openbare orde krachtdadig te handhaven.

Uit de Levant luiden de tijdingen nog altijd ongunstig. Zoo verneemt men nu weder, dat een aantal uit Mekka komende pelgrims, die zich op een schip bevonden, toebehoorende aan een Fransch huis tegen de equipage in opstand gekomen zijn. Wanneer dit schip niet gelukkig eene Engelsche stoomboot ontmoet had, zou eerstgenoemd vaartuig waarschijnlijk het tooneel van een algemeenen moord zijn geworden:

Uit Konstantinopel wordt gemeld dat lord Stratford de Redcliffe de aldaar wonende Engelsche onderdanen in audientie ontvangen heeft, ten einde hun dank te zeggen voor de van hen ontvangen blijken van sympathie. In de bij die gelegenheid door den lord gehouden redevoering, zeide hij, dat hij slechts korten tijd te Konstantinopel zoude vertoeven, terwijl hij zich daarna in de meest vleijende bewoordingen over zijn opvolger uitliet.

De finantieele hervormingen die de sultan in zijn paleis ingevoerd heeft, worden tot dusverre doorgezet. Het besluit evenwel, waarbij de tractementen der hoogere ambtenaren verminderd worden, werd reeds daags na de uitvaardiging ingetrokken, omdat de sultan begreep, dat hij in dit opzigt te ver was gegaan. In het algemeen blijft het bij de administratie, op enkele uitzonderingen na, bij het oude Welligt zal men voortaan wat minder vrijgevig zijn met het begeven van posten, gratificatien en pensioenen. Zooveel is intusschen zeker, dat de bezuinigingen welke de sultan in zijn paleis heeft ingevoerd, reeds van een gunstigen invloed op de levenswijze van sommige hoogere ambtenaren geweest is. De groote vraag blijft evenwel altijd: zal het van duur zijn?

De bey van Tunis heeft in zijne hoofdstad een gemeenteraad georganiseerd, die eenige malen in het jaar zal bijeenkomen en over alle stedelijke aangelegenheden zal beraadslagen. Dit is het eerste voorbeeld van zulk eene instelling in het Oosten.

POLITIEK OVERZIGT.

— De troonrede heeft dit jaar algemeen genoegen verschaft. Zij gaf een verblijdend verslag van den finantieëlen toestand van het land en zeide de aanbieding van verschillende gewigtige wetsontwerpen toe; terwijl men daarin den toon van partijzucht miste, welke in de laatste jaren die rede ontsierde. De adressen van antwoord zoowel van de eerste als van de tweede kamer waren dan ook niets anders dan weerklanken daarvan en werden bijna zonder discussie aangenomen. In de eerste kamer kwamen alleen de aftappingen van de Maas door Belgie ter sprake, terwijl ook met een enkel woord van de verbeteringen in onze Oost-Indiën werd gewaagd; terwijl in de tweede kamer zeer kort van Serawak, de mishandelingen van eenige Chinesche immigranten in West-Indie en het te gemoet komen in de bezwaren der gemeenten werd gewaagd.

De heer *van Reenen* werd bij de vierde stemming tot eeste kandidaat voor het voorzitterschap der tweede kamer benoemd met 35 tegen 27 stemmen. De keuze des konings is op den eersten candidaat gevallen.

Gaf de troonrede veel genoegen, minder was dit het geval met de rede van den minister van finantien bij de aanbieding der begrooting. Zoowel omtrent de spoorwegen, als omtrent de begrootingen, heerschte daarin een gemis van stelsel, dat vooral ten aanzien van het laatste onderwerp verwondering in den heer *van Bosse* baarde. Hij verklaarde den accijns op de brandstoffen ter afschaffing te zullen voordragen, maar het aan de gemeenten te zullen overlaten, of zij dien ter gemoetkoming in hare behoeften bij hare accijnsen willen voegen. Men zou dus een rijksaccijns op de brandstoffen afschaffen, maar dien daarentegen in de gemeenten bestendigen. Dit tegen ieder gezond economisch begrip strijdende denkbeeld vindt veel tegenstand.

Ten aanzien der spoorwegen heerscht altijd nog veel strijd. Men weet dat tot den aanleg van de Noordelijke en Noord-Oostelijke, concessie is verleend aan de heeren *Sloet* en *Reuchlin*, welke echter nog de bevestiging van de kamer behoeft. De ondersteuning die daarin aan de concessionarissen wordt toegezegd, wordt algemeen veel te hoog geacht. Er zijn dan nu ook reeds op nieuw twee concessien gevraagd, op voor het rijk minder bezwarende voorwaarden, de een door den heer *de Brouwer van Hogendorp* en de andere door den heer *Dull*; men zegt dat ook nog eene derde op nog betere voorwaarden zal worden aangevraagd.

De minister intusschen, in stede van eene krachtige overtuiging omtrent de spoorwegen uit te spreken, zegt het aan de vertegenwoordiging te zullen overlaten, of zij groote lijnen verlangt, in welk geval garantie van rente verleend zal moeten worden, of dat zij die garantie niet wil toestaan en zich dan met kleine zal moeten vergenoegen.

De zitting der Staten-Generaal zal dit jaar eene zeer werkzame zijn. Vele en gewigtige wetsontwerpen zullen aangeboden worden en het is te hopen, dat veel tot stand zal kunnen komen. Indien de regering wil, zal zij veel kunnen doen, omdat zij tot dus verre nog met geene ernstige oppositie te kampen heeft. Met Belgie is een tractaat gesloten over den nadruk, rustende op het stelsel van bescherming der regten van den acteur volgens de wetten van ieder der beide landen. Daarbij is vrijdom van in- en uitgaande regten bedongen voor de voortbrengselen van den geest.

NEDERLAND.

— De weersgesteldheid blijft voortdurend in hoogen graad gunstig. De gewenschte invloed daarvan op den landbouw en op den toestand van geheel het volk, is in het oogvallend. De prijzen der levensmiddelen zijn matig en men voorziet dat dit nog wel eenigen tijd kan aanhouden.

— Als eene bijzonderheid wordt gemeld, dat zich aan boord van het Rotterdamsche, thans te Amsterdam liggende driemastschip *Concurrent*, kapt. T. de Wit, bevinden vier Javaansche matrozen, vroeger gevaren hebbende aan boord van het schip *Twenthe*, kapt. Coopmans, en die in der tijd hier te lande in het beruchte proces vrijgesproken zijn. De gezagvoerder, die met hen de reis van Java naar Nederland heeft gemaakt, is zeer over hen voldaan. Zij zullen ook op nieuw met hem de terugreis naar Java aanvaarden.

— Z. M. de koning begeeft zich heden met den prins van Oranje en prins Hendrik naar Rotterdam, waar Z. M en de prinsen zeer feestelijk ingehaald en van 12 tot 6 ure vertoeven zullen. Later zullen wij het verslag van de festiviteiten aan onze lezers mededeelen. Z. M. begeeft zich met den prins van Oranje vervolgens naar Apeldoorn, waar men mede voor eene schitterende ontvangst heeft gezorgd. De prins zal tot 15 dezer op het Loo vertoeven en van daar naar Wiesbaden en Stuttgardt reizen, in welke laatstgenoemde hofstad de prins zijne koninklijke moeder zal aantreffen.

— Het is bekend, dat Z M. den prins van Oranje den 4den September ook heeft benoemd tot generaal-majoor bij het Ned. Indisch leger. Men verneemt thans, dat er eene algemeene order aan het leger is uitgevaardigd, waarin van die benoeming wordt gewag gemaakt. Deze order zal op drie achtereenvolgende appels, zoowel bij het leger hier te lande als bij dat in Ned. Indië worden voorgelezen.

— De Overland-post, loopende tot 7 Augustus, is den 2den October alhier aangekomen.

— De uiterste termijnen voor de expeditie der brieven met de Indische landpost, berekend naar het vertrek uit Amsterdam, 's Gravenhage, Rotterdam en andere daarmede in het bedoeld opzigt gelijkstaande plaatsen, zijn voor het vervolg bepaald als volgt:

voor de verzendingen over Southampton den 1sten en 17den van elke maand;

voor die over Triest van 1 October tot 1 April, den 5den en 21sten, en van 1 April tot 1 October, den 6den en 22sten van elke maand.

voor die over Marseille den 8sten en 21sten van elke maand.

Het is intusschen altijd raadzaam, om buiten het geval van dadelijk noodzakelijkheid, den uitersten termijn van verzending niet af te wachten.

— De komeet van Donati, die thans ongeveer drie weken voor het bloote oog zigtbaar is, heeft veler oogen tot zich getrokken. Zij is dit ook allezins waardig, want zelden gebeurt het, dat eene komeet zich zoo helder voor het oog vertoont als deze, en hoogst waarschijnlijk zullen er jaren verloopen, eer er weder eene komeet zoo luistervol zigtbaar zal zijn. Hoewel er toch ieder jaar eenige ontdekt worden en deze ook reeds de vijfde is van dit jaar, zoo zijn zij echter meestal slechts voor het gewapend oog zigtbaar. Volgens Humboldt zag men in de 16de eeuw 23 voor het oog zigtbare kometen, in de 17de eeuw 12, terwijl men er in de 18de eeuw slechts 8 opmerkte. De tegenwoordige eeuw, die nu ruim half verloopen is, heeft er met de nu zigtbare reeds 10 opgeleverd en belooft dus in dit opzigt gunstiger te zijn dan de vorige. Onder de laatste waren die van 1807, 1811, 1819, 1828, 1835 en 1843. Die van 1811 muntte vooral uit door hare helderheid, en met deze schijnt het ons, naar de beschrijving en afbeeldingen er van, dat de thans zigtbare komeet, die door Donati, te Florence, den 2den Junij ll. het eerst is gezien, het meeste overeenkomt.

De kometen bestaan gewoonlijk uit drie deelen: het *hoofd*, de *kern* en de *staart*. Het hoofd, dat nooit bij eene komeet ontbreekt, is bij deze bijzonder fraai gevormd. Het is een dunne nevel, niet zoo helder als de staart en die zich rondom de kern in een volkomen cirkel uitbreidt. Het is, alsof het lichtende haren zijn, die zich naar alle kanten uitbreiden. Daar de kometen dikwijls geen kern hebben, maar alleen uit een lichtenden nevel bestaan, zoo is het merkwaardig, dat zij bij deze niet alleen bestaat, maar ook volkomen rond is even als eene planeetschijf. De staart heeft in den korten tijd van hare zigtbaarheid reeds groote veranderingen ondergaan. Hij is zoowel in de lengte als in de breedte toegenomen. Hij gelijkt op een digtgevouwen waaijer, die aan de eene zijde eenigzins omgebogen is. Opmerkelijk is het, dat de voor ons westelijke zijde zoo bijzonder scherp is begrensd, terwijl de andere zijde meer flaauw uitloopt. Zijne lengte beloopt reeds eenige graden en strekt zich duidelijk tot meer dan 12° uit, maar is, daar hij zich allengs verliest, wel niet met juistheid te bepalen. Door den staart heen waren voor en na kleine sterren zigtbaar.

Wanneer men de lichtsterkte der komeet op den dag harer ontdekking — 1 stelt, dan is de toeneming der lichtsterkte volgens Heis aldus:

Op	den	20sten	Augustus	—	6.5,
»	»	28sten	»	—	10 2,
»	»	5den	September	—	17.4,
»	»	13den	»	—	32.5,
»	»	21sten	»	—	67.0,
»	»	29sten	»	—	136.

De lichtsterkte van de komeet was alzoo in den avond van den 30sten September tweemaal sterker dan eene week geleden.

Sommigen zullen zich de groote komeet, die zich in de laatste maanden van 1811 vertoonde, nog wel herinneren. Ook deze had eene scherpe begrensde kern, die door een lichtenden nevel was omgeven, en een gebogen staart, even als deze. Bij de komeet van 1819 heeft men geen kern opgemerkt. Die van *Halley*, die in 1835 zigtbaar was, vertoonde slechts een kleine kern, meer als een ontvouwde waaijer gevormd, en was niet zoo helder als de nu zigtbare komeet. De staart der komeet van 1843 strekte zich veel verder uit, doch is door weinigen gezien, omdat deze komeet slechts korten tijd alleen in de avondschemering zigtbaar was. Weinigen alzoo zullen zich eene meer heldere komeet kunnen herinneren en misschien zal niemand van het nu levende geslacht zich in den aanblik van eene meer schoone komeet mogen verlustigen, dan die welke onzen sterrenhemel nu tot luister verstrekt.

ENGELAND.

— De koninklijke familie bevindt zich nog altijd te Balmoral.

— Lord Elgin, onze gevolmagtigde in China, is tot buitengewoon lid der burgerlijke afdeeling van de eerste klasse (ridder grootkruis) der Bath-orde benoemd.

— Het schijnt nu, toch zeker te zijn, dat de storing langs den trans-atlantischen telegraaf op wetenschappelijke gronden genoegzaam is toegelicht, om de deskundigen te doen besluiten, dat de oorzaak van geen verontrustenden aard is, en dat de herstelling van den electrieken stroom geene wezenlijke bezwaren zal opleveren.

— Dezer dagen is door den mayor en den gemeenteraad van Liverpool aan sir James Brooke een banket aangeboden, bij welke gelegenheid deze eene krachtige redevoering, ten gunste der verheffing van Serawak tot eene Engelsche kolonie hield. Nadat hij zich beroepen had op de vroeger van de zijde van Engelsche ministers ontvangen aanmoediging en beloften, sloot hij met de woorden: »De Engelsche natie heeft de waarde van de landen in den Indischen Archipel reeds lang erkend en men heeft de teruggave van Java en andere bezittingen als eene verderfelijke dwaasheid beklaagd. Ziet het niet rustig toe, als deze misslag herhaald wordt. Laat de noordwestkust van Borneo niet wegwerpen, om later het verlies er van te betreuren. Bewaart deze bezitting als een band, die Australie en Indie met onze groote en toenemende belangen in China verbindt. De staatslieden en handelaren van Engeland zullen wel doen zich te bezinnen en de toekomstige eischen der natie in het oog te houden. Het tractaat met China is gesloten. Dit uitgestrekte en door ouderdom verzwakte rijk ligt open voor den Britschen handelsgeest en de Europesche diplomatie. Men heeft geen diepen blik noodig, om te voorspellen dat die natie, welker gebied aan de Chinesche wateren grenst, en welke hare hulpbronnen het meest binnen haar bereik heeft, den overwegenden invloed, ja nog meer, de politieke heerschappij in China zal verkrijgen; doch bij gebrek aan voorzorg kan het gebeuren dat de Britsche handel zich belemmerd zal zien en met grootere hinderpalen dan ooit te kampen zal hebben."

Men weet dat genoemde heer Brooke zijne nederzitting te Serawak op Borneo aan het Engelsche gouvernement te koop geboden heeft. Het is nog niet gebleken hoe de bewindshebben daarover denken. Intusschen wordt de aandacht des publieks van tijd tot tijd weder op deze zaak gevestigd. Even als onlangs uit Liverpool, zoo is thans uit Norwich een adres bij de regering ingekomen, strekkende om het aanzoek van den heer Brooke te ondersteunen. Het is door een aantal ingezetenen van onderscheidene standen onderteekend. De adressanten beweren dat het strijdig met de goede trouw en met Engelands belang zou zijn, indien de regering Serawak aan zijn lot overliet. Aan het bezit van die nederzetting zijn naar hunne meening groote voordeelen verbonden, en wel bepaaldelijk het overwigt in de Chinesche zee, het bezit van uitgebreide steenkolenlagen in het verre Oosten, de gelegenheid om eene veilige telegraaf–communicatie met China daar te stellen, en de ontwikkeling van een in delfstoffelijke en plantaardige voortbrengselen rijk land; welke voordeelen hun thans te gewigtiger voorkomen sedert China door het nieuwe tractaat voor Europa's handel en invloed geopend is.

Naar aanleiding van dit en vele andere adressen, welke ten gunste van sir James Brooke, in gereedheid worden gebragt of reeds aan de regering zijn toegezonden, stelt de *Daily News* voor, Serawak tegen Labuan te verruilen. Aan het kleine eiland Labuan heeft de Britsche regering zonder vrucht aanzienlijke sommen verspild, en wel omdat het dit eiland aan eene hoofdzaak, eene voldoende bevolking, ontbreekt. Serawak daarentegen zoude als Britsche kolonie tot hetzelfde aanzien als Penang, Malacca of Singapore geraken.

— Een lid van de directie der maatschappij, welke de *Leviathan* heeft doen bouwen, heeft het voorstel gedaan, om de 330,000 pd. st., die er nog aan ten koste moeten gelegd worden, als men namelijk met dit reuzenschip werkelijk eene vaart op New-York zal openen, te krijgen door middel eener inschrijving bij aandeelen van 1 pd. st.

— Van de Kaap de Goede Hoop zijn met de *Indiana* berigten ontvangen van 12 Augustus. De gouverneur sir G. Grey, was den 7den te Beaufort aangekomen en met groote vreugde ontvangen, daar men van zijne bemiddeling in de geschillen tusschen de Boeren en de Basutos veel goeds verwachtte.

Aan het kanaal van Mozambique waren oneenigheden tusschen de Britsche en Portugesche autoriteiteit gerezen. De *Herald*, een kleine kotter uit Natal, was aan de rivier Nanakura (oostkust) door de Portugezen in beslag genomen, omdat het in de Delagoabaai geen regten betaald had. De bemanning werd naar Mozambique gezonden en onder de bescherming van den Britschen consul aldaar gesteld. Deze verlangde de onmiddelijke teruggave van het vaartuig en begaf zich, toen dit geweigerd werd, over Mauritius naar Engeland, om het departement van buitenlandsche zaken te Londen in deze zaak te raadplegen.

FRANKRIJK.

— In het verslag van den *Moniteur* betreffende de voordeelen, welke Frankrijk door het tractaat met China verkregen heeft, wordt er op gewezen, dat Frankrijk in zijne diplomatieke betrekkingen met China beperkt was tot de voorwaarden der conventie van 1844, waarbij op Frankrijk werden van toepassing verklaard verscheidene clausulen van het in 1842 tusschen Engeland en China gesloten tractaat. Hierdoor was de toestand der Franschen in China echter alles behalve als bevredigend te beschouwen. Slechts vijf haven waren voor Frankrijk opengesteld, terwijl China gesloten bleef voor de verkondiging van het Christendom en de toelating der zendelingen. Buitendien konden de vreemde legatien, welke slechts te Macao of Hongkong gevestigd mogten zijn, alleen officieële betrekkingen onderhouden met den onderkoning van Canton. Bij het nieuwe tractaat worden al de belangrijke havens van het Chinesche rijk en de binnenlandsche communicatie-wegen voor den Franschen handel opengesteld. De Franschen kunnen met paspoorten voorzien over het geheele grondgebied van China reizen. De beperkende wetten ten opzigte van de verkondiging van Christendom, zijn door formeele bepalingen opgeheven, waardoor de Chinesche regering tevens het regt heeft verloren, die wetten in het leven terug te roepen. De Fransche gezant, die te Peking mag resideren, zal voortaan zonder tusschenpersonen met de Chinesche regering kunnen onderhandelen. In plaats van er toe beperkt te zijn de koopwaren van het land, door allerlei belastingen bezwaard, in de havens te koopen, zal de Europesche handel zich die op de plaatsen van productie zelven kunnen aanschaffen, terwijl de Chinesche regering een uniform tarief van transioregten zal openbaar maken. Eindelijk zal een schadeloosstelling van 15 millioen francs aan Frankrijk bepaald worden, voor de door de Fransche handelaren geleden schade en voor de oorlogskosten.

Het overzigt der voorwaarden van het tractaat eindigende, doet de *Moniteur* opmerken, dat men de bedongen voordeelen te danken heeft aan de goede verstandhouding tusschen Frankrijk en Engeland en aan de dapperheid der beide eskaders.

— De inkomende regten hebben gedurende de afgeloopene maand eene som opgebragt van fr. 14,200,000, zijnde fr. 590,000 minder dan in dezelfde maand van 1857. Gedurende de acht eerste maanden van het tegenwoordige jaar hebben de ontvangsten bedragen eene som van fr. 127,500,000, zijnde fr. 290,000 meer dan in hetzelfde tijdvak van 1857.

— Men is hier te lande zeer tevreden over den wijnoogst. Frankrijk bezit eene uitgestrektheid gronds van ongeveer 2,134,822 hectares wijnbergen, terwijl men de opbrengst voor dit jaar op 70 millioen hectoliters rekent, die op eenen slechts redelijken prijs getaxeerd, eene waarde van minstens 1500 millioen francs vertegenwoordigen.

— Op 23 Sept. is vorst Gregorius Ghika in de Champs Elysées om het leven gekomen. De paarden van zijn rijtuig raakten op hol; hij viel uit het rijtuig en stierf nog denzelfden avond aan de gevolgen der bekomen kwetsuren. Gelijk men weet was hij de voornaamste kandidaat voor de waardigheid van hospodar van Wallachije.

— Naar men verneemt zal aan prins Napoleon als minister van Algerie en kolonien eene jaarwedde van 120,000 frs. toegestaan worden. Als keizerlijke prins geniet hij reeds 300,000 frs., terwijl de keizer, zooals men weet, bovendien 1½ millioen jaarlijks tot beschikking voor de leden zijner familie heeft.

— Uit een officieelen staat blijkt, dat het aantal fabrieken van beetwortelsuiker hier te lande op het einde van Augustus 341 bedroeg, zijnde 58 meer dan op hetzelfde tijdstip van het vorige jaar. De hoeveelheid gefabriceerde suiker sedert het oogstjaar 1857—1858 tot op het einde der vorige maand, bedroeg 151,514,435 kilo's.

— De groote Amerikaansche stoomboot-maatschappij van Californie zal eene geregelde vaart op Japan openen. De stad Mariposa, te midden der rijkste Californisch goudmijnen gelegen, is thans tot zulk een graad van ontwikkeling gekomen, dat de Fransche regering er toe is overgegaan, om aldaar een viceconsulaat op te rigten.

— Victor Hugo zal binnenkort twee nieuwe werken in het licht geven, welker toelating in Frankrijk nog zeer problematiek is. Het is een gedicht *Les petites Epopées* en een socialistische roman *Les Misérables*.

— Aan de *Gazette de Lyon* wordt uit Konstantinopel het volgende geschreven: Wat heeft de verontwaardiging van den sultan nu toch eigenlijk te weeg gebragt? Niets anders dan een openbaar schandaal en eenige maatregelen van bezuiniging, die men waarschijnlijk wel weer spoedig uit het oog zal verliezen, om tot het oude terug te keeren. Wij hebben slechts een enkel feit te vermelden, om te doen zien, hoe weinig staat er te maken is op al die geruchtmakende hervormingen. De seraskier Riza-Pacha, die, gelijk men weet, aan het hoofd staat der commissie, belast met de regeling der civiele lijst en het tegengaan der finantiele misbruiken in het paleis, heeft in het serail de strengste bevelen gegeven, ten einde de sultanes in hare geldverspillingen te stuiten en haar te noodzaken, buiten het serail mindere weelde ten toon te spreiden. Doch wat gebeurt er? Eene dezer dames, niet bijzonder gesticht over zulk eene nieuwe voogdijschap, besloot door eene eigenaardige demonstratie te doen blijken, dat zij niet voornemens was, zich maar zoo goedschiks daaraan te onderwerpen. Daags nadat Riza-pacha zijne maatregelen verordend had, liet zij haar prachtig vaartuig in gereedheid brengen en dit met de rijkste, met goud en zilver geborduurde stoffen behangen, waarop zij, vergezeld van eenen talrijken, uitgedoschten stoet van slavinnen en bedienden, aan boord ging, om eene der dochters van den sultan, met welke zij dagelijks conversatie hield, af te halen. Overal waar de boot kon aanleggen, stonden de schitterendste equipagies gereed, om het vorstelijk tweetal van dienst te zijn, terwijl de bedienden van het gevolg in de bazars haar oog op mogt laten vallen, en gelijk wel te denken is, vond menig koopman te Konstantinopel hierbij eene goede rekening. Bij hare terugkomst in het serail zond zij terstond een harer slaven naar Riza-Pacha, om dezen kennis te geven van het uitstapje en de verschillende koopjes die zij gedaan had, zonder te verzwijgen op welk een sommetje die aardigheid zou komen te staan. De seraskier, niet weinig verontwaardigd over zulk eene brutaliteit, begaf zich oogenblikkelijk naar den sultan, om zijn beklag te doen en maatregelen te beramen, die den opzigter van het serail eene betere gehoorzaamheid zouden verzekeren. De sultan hoorde hem eerst bedaard aan en zeide toen eenvoudig: »Al wat gij daar vertelt is nu goed en wel; maar ik zou u raden die sultane in dit geval toch liever maar ongemoeid te laten; want ik verzeker u, dat zij anders in staat is u een leelijken trek te spelen, en dit zou mij om u toch spijten."

— Voor eenigen tijd is gemeld, dat eene vereeniging van personen teregt zoude staan wegens het valschelijk verkoopen van titels en ridderorden, welke industrie door hen op groote schaal is gedreven. Thans is het proces tegen zeven dier personen gevoerd, met dat gevolg dat vijf hunner tot eene gevangenisstraf van twee jaren zijn veroordeeld, terwijl twee hunner bij verstek veroordeeld zijn tot drie maanden gevangenisstraf.

DUITSCHLAND.

— Men schrijft aan de Oostenrijksche regering het voornemen toe, om eerstdaags in het buitenland weder eene nieuwe leening te sluiten, volgens sommigen van 200 millioen fl.

— Een kapitein van den handelsvaartuig, door een storm beloopen, zocht een toevlugt in de haven van Procida en liet aldaar het anker vallen. Het anker viel echter op den onderzeeschen telegraafdraad en raakte daarin zoo verward, dat het bij het ophalen den kabel mede naar boven trok. Om nu het anker los te maken, liet de kapitein onmiddelijk de bijl halen en hakte daarmede den draad aan stuk.

— Te Zara heeft, in den morgen van den 8sten dezer, bij het repareren van den telegraafdraad, een ongeluk plaats gehad. Tengevolge van een hevigen rukwind namelijk waren twee telegraafpalen nabij een der forten uit den grond geslingerd, zonder dat evenwel de draad of de isolering gebroken was. Een der wachters riep daarom, zoodra het weder eenigzins begon te bedaren, drie kanonniers te hulp, om de palen zoo spoedig mogelijk overeind te zetten, ten einde alle verdere beschadiging te voorkomen. Naauwelijks hadden de manschappen daarbij den draad in handen genomen, of er sprongen vonken uit, terwijl allen op hetzelfde oogenblik ligte schokken gevoelden. In het eerst werd daarop weinig acht geslagen, doch op eens lieten twee hunner, die den draad stevig vasthielden, een pijnlijken kreet hooren; de een sloeg achterover en poogde wel terstond weder op staan, doch tuimelde daarbij op nieuw in het rond en stortte levenloos neder, terwijl zijn kameraad bewusteloos nederviel. Een derde persoon, dien de eerste onder het vallen slechts vlugtig bij het schouderblad aanraakte, viel te gelijk met een luiden schreeuw voorover; hij klaagde over hevige hoofdpijn en suizing in de ooren, terwijl zijn gezigt vrij beneveld was en de plek op den schouder zich als eene hevige brandwonde vertoonde. De beide anderen hadden hunne vingers zoo goed als verbrand, en de overlevende, die slechts langzaam van zijne bedwelming bekwam, klaagde dat hij door het geheele bovenlijf en vooral op den schedel eene pijnlijke drukking gevoelde. Het bleek later, dat het geheele ongeval was veroorzaakt door een bliksemstraal, die in het telegrafisch bureau te Gospitz een afleider in stukken had geslagen en daarop langs den draad een uitweg naar het station te Zara had gevonden.

— De Russische *Invalide* komt thans terug op een vroeger plan, om namelijk een telegraafdraad van de Amerikaansche Westkust over Siberië naar Europa te leggen en tracht te bewijzen, dat de dépêches langs die lijn minder kosten zullen veroorzaken, dan langs den transatlantischen kabel, wiens voortdurend gunstige resultaten altoos nog twijfelachtig zijn. De afstand van Portland, bij de Columbia rivier aan den stillen Oceaan, tot Moskou bedraagt 2000 mijlen, welke strekking niet zoo groot is als zij oppervlakkig wel schijnt, wanneer men slechts in het oog houdt, dat de verschillende telegrafen in de Vereenigde Staten eene gezamenlijke lengte van 7000 mijlen hebben. De lijn zou dan door de Russische bezittingen in Amerika, over de Aleutische eilanden naar Kamschatka en verder naar den Amur en door Siberie loopen. Nu ligt het wel gereedelijk voor de hand, dat Rusland en Amerika bij die lijn veel meer belang hebben dan het westelijk Europa, doch het blijft tevens de vraag welken invloed de winter in de Arctische gewesten op zulk eene onderneming zou uitoefenen. Met dat al gelooft het genoemde Russische blad te kunnen verzekeren, dat dit plan werkelijk zal doorgaan.

Laatste Berigten.

BUITENLAND.

— De Engelsche regering heeft door middel van de dagbladen het antwoord openbaar gemaakt van lord Canning op de bekende dépêche van lord Ellenborough nopens de confiscatien in Oude. Lord Canning verdedigt in dit antwoord de door hem geproclameerde verbeurdverklaring van al de bezittingen der opstandelingen in Oude.

— Tusschen 20 en 30 Sept. zijn goede seinen van Valentia op Newfoundland aangekomen, terwijl men te Valentia geene verstaanbare signalen ontving. Hieruit blijkt dus, dat de kabel niet is gebroken.

— De Hamburgsche stoomboot *Austria*, die met 420 passagiers en 90 man equipage naar Amerika vertrokken was, is in de nabijheid van New-York in open zee totaal verbrand. Een Fransch schip moet er in geslaagd zijn om een vijftigtal menschen te redden.

— Van kapt. M'Clintock, die, gelijk men weet, eene expeditie onderneemt, met doel van nasporingen omtrent het lot van sir John Franklin te bewerkstelligen, zijn berigten van 24 Julij ontvangen. Hij bevond zich bij het afzenden dier berigten in de Pondsbaai, nadat het hem gelukt was door het ijs van de Baffins-baai heen te dringen. Hij was voornemens al het mogelijke aan te wenden om Peechy-Island te bereiken. Zijn schip, alsmede de bemanning bevond zich in een voldoenden toestand.

MARKTBERIGTEN.

Rotterdam, 5 October.

Zoo als wel te verwachten was na den levendigen omzet der voorgaande maand, waarin zulke enorme hoeveelheden van de meeste hoofdartikelen den hamer passeerden en in de 2de hand overgingen, trad weder eene iets stillere periode in; zoodat de markt gedurende de laatste 14 dagen over het algemeen een zeer kalm aanzien had en de omzettingen uit de hand binnen vrij beperkten grens bleven. Zulks had echter volstrekt geen ongunstigen invloed op de aan onze markt heerschende stemming; integendeel bleef dezelve voortdurend zeer vast en de in onze vorige uitgesprokene gunstige meening omtrent den handelstoestand wordt meer en meer bevestigd.

Koffij nam op nieuw eene gunstigere positie in; vooral sedert het bekend worden der bij de N. H. M. gedurende de maand September plaats gevondene afleveringen, welke het onverwacht hooge cijfer van 409372 bn. bereikten; zoodat thans nog 299,198 bn. van de in de laatste veiling verkochte kwantiteit, benevens 12.423 bn. op ontvang-ceduilen, dus een totaal van 311,621 bn. ter voorziening in de behoeften tot het voorjaar overblijven. Voorzeker levert de toenemende aftrek van *Java* Koffij, welke ten duidelijkste blijkt uit den hieronder volgenden staat der afleveringen bij de N. H. M., een sprekend bewijs, dat de consumtie dezer soort sterk toeneemt en dezelve op den tegenwoordigen prijsstand, andere bijsoorten weder meer en meer verdringt.

Hierdoor in hun vertrouwen versterkt, hebben de houders hunne vorderingen op nieuw verhoogd en wordt thans goed ord. *Java* vrij algemeen op 33 c. gehouden, terwijl men te vergeefs 32½ c. biedt. Van particulieren aanvoer is niets aan de markt en hebben wij dus daaromtrent alleen nog de afdoening te melden van 2100 bn. *Padang* per *Gouverneur van Swieten* tot 31 à 31½ c., welke kort na het vertrek van onze vorige plaats vond. In *West-Ind.* soorten gaat ook bij gebrek aan disponibelen voorraad bijna niets om; de daarvan in de 2de hand voorkomende partijtjes worden zeer hoog gehouden. De voorraad van *Brazil* en *Ceijlon* bij de N. H. M. is nog niet aangeslagen.

Ruwe Suiker. Sedert de laatste mail werden verkocht:

249 kr. *Java* per *Factorij*,

188 „ d°. zeilende per *Cornelis Wernard Eduard*.

392 „ d°. d°. per *Goede Verwachting*;

tot geheime prijzen, benevens 379 kr. do. fatuur 8¾ zeilende per *Cornelis Wernard Eduard* tot *f* 33.

Zeilende zijn eenige partijen tot veilingsprijzen van 21 Sept. aangeboden, welke echter tot heden tot geene omzettingen aanleiding hebben gegeven.

Thee. De handel in dit artikel blijft gering, doch in de prijzen is geen verandering; naar fijne soorten *Congo* vertoonde zich meer vraag, ten gevolge der prijs-verbetering op de Londonsche markt. De *Java* Thee, den 14den October in veiling, wordt getaxeerd als volgt: *Boei* 55 à 70 c., *Congo* 68 à 95 c., *Kempoei* 80 à 90 c., *Souchon* 70 à 110 c., *Pecco* 110 à 300 c., *Tonkaij* 50 à 110 c., *Schin* 35 à 70 c., *Hijsant* 50 à 130 c., *Uxim* 65 à 130 c., *Joosjes* 110 à 180 c.

In *Rijst* kwamen geene afdoeningen tot stand; de vraag is gering en de houders zijn nog niet geneigd om den verkoop door verdere toegevendheid te dwingen. De prijzen zijn dus nominaal onveranderd. De voorraad in de 1ste hand bedroeg op 1 dezer 148,500 bn. tegen 96,500 bn. in 1857.

Specerijen. Naar *Noten* No. 2, *Foelie* en *Nagelen* bleef tot veilingsprijzen nog eenige vraag. *Noten* No. 1 van vroegere veilingen werden daarentegen iets lager aangeboden, *Peper* vast. *Piment* met meer attentie.

Tabak. In *Oost-Indische* soorten ging bij gebrek aan disponibelen voorraad niets om. De voorraad in de eerste hand bedraagt thans: 165 vn. *Marijland*, 963 vn. *Virginie*, 389 p. *Manilla*, 114 cer. *Cuba* en 235 cer. *Java*. Tegen Woensdag 13 dezer zijn in veiling aangeslagen: 27 vn. *Marijland*, 319 pakk. *Brazil*, 86 pakk. *Manilla*, 29 pakk. *Java*, 10 cer. *Havana*, 8 cer. *Cuba* en 5 kistj. *Cavendisch*.

Katoen blijft goed prijshoudend doch zonder noemenswaardige omzet; daar onze markt geheel van disponibelen voorraad ontbloot is.

Huiden. Omtrent de in onze vorige gemelde verkoopen bij inschrijving, vernamen wij nog dat de partij ex *Tonia* werd gegund tot ca. 52 c. en die ex *Sophia Koningin der Nederlanden* tot ca. 55 c.

Indigo en *Cochenille.* De op 28 September te Amsterdam door de N. H. M. gehoudene veiling is ook zeer gunstig afgeloopen, zijnde alles verkocht tot aanmerkelijk hoogere prijzen dan in de Mei-veiling betaald werden, als:

Java Indigo.

Ordinair en hard.	60 - 80 cts.	hooger dan Mei ll.
Goed en mooi middel. . .	50 - 60 „	
Fijn en middel fijn. . . .	50 - 70 „	
Hoog fijn.	70 - 80 „	

Java Cochenille.

No. 1.	10 - 30 cts. hooger dan Mei ll.
„ 2.	
„ 8.	
„ 9.	

Voor *Banca Tin* vertoonde zich gedurende de laatste 8 dagen weder meer vraag, tengevolge waarvan ca. 4000 blokken tot *f* 68½ werden afgedaan, en de markt ook voor dit artikel weder een iets levendiger aanzien heeft.

Van *Arak* zijn sedert onze vorige afgedaan 102 leggers per *Holland* te Amsterdam, voor een huis alhier, aangevoerd; ook werden te Amsterdam nog een paar partijtjes verhandeld als 37 leggers per *Eclipse* en 30 leggers per *Palembang*; de prijzen, schoon niet juist bekend geworden, zijn omstreeks gelijk aan de vroeger betaalde.

Bindrotting blijft goed gevraagd, er wordt eene willige afloop der veiling van overmorgen te gemoet gezien; afgedaan zijn bij particulieren 1900 bossen per *Factorij*. De voorraad bij de N. H. M. in alle havens bedraagt heden 112,044 bossen, terwijl bij particulieren niets voorhanden is.

Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia.

Per *Zephir*, kapt. de Vries: De heeren Rengers, Hora Siccama, F. C. van den Bergh, H. van den Heuvel, K. Schumacher, P. W. J. Stokman, J. B. de Koning en Hammat; douairière P. H. Reijnst ged. van den Bosch en twee kinderen, en mejufvr. Hoogeweg.

Per *Jason*, kapt. Lourens: De heeren C. A. D. Wierts van Coehoorn met echtgen. en vier kinderen en twee bedienden, Oudemans en echtgen., Wulp en echtgen., Hitz en echtgen., Bish met echtgen. en vijf kinderen, J. F. F. Moet, P. J. Bezoet de Bie, R. J. M. Frescarode, Mr. J. G. T. Timmermans, E. de Kuijper, J. B. Jaspers, J. A. Meessen, Serina en Italiens; mevr. J. de Groot, Rouffaer, met twee bedienden en S. J. H. W. Jacomette met een bediende; mejufvr. J. Wulp, C. Speet, L. A. van Noël en L. Strick van Wijk, benevens eenige Indische bedienden.

Wisselkoers.

	ROTTERDAM.		5 Oct.	AMSTERDAM.		
Londen.	2 m. *f* 11.70	k. *f* 11.77½	2 m. *f* 11.70	G.	k. *f* 11.77½	P.
Parijs.	2 „ „ 55¾.	k. „ 56¼	2 „ „ 55 9/16	G.	k. „ 56 1/16	P.
Bord.	2 „ „ 55½	k. „ 55⅛	2 „ „ 55½.	G.	k. „ —	
Hamb.	2 „ „ 34⅞	k. „ 35	2 „ „ 34⅞	G.	k. „ 35 1/16	G.

Gedrukt te Samarang, bij de Groot, Kolff & Co.